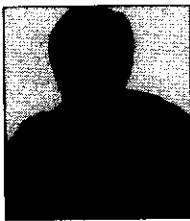

ابهام در باره فعالیت ترک سل در ایران

◆ گفت‌وگو از عارف واحد ناولن

گفت‌وگویی اختصاصی ماهنامه گزارش با مشاور حقوقی شرکت ترک سل است.

◆ **ماجرای شرکت ترک سل چند سالی است که سوژه داغ مطبوعات و رسانه‌ها شده است اصلا این ماجرا از کجا آغاز شد؟**

ترک سل یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های تامین‌کننده شبکه تلفن همراه یا موبایل است. ترکیه در میان کشورهای همسایه و برخی از کشورهای اروپایی شبکه تلفن همراه بسیار مجهز و فراگیری دارد. شرکت ترک سل در کشور ترکیه، آسیای مرکزی و قفقاز پروژه‌های مختلفی را انجام داده است.

در ایران بر اساس برنامه سوم اقتصادی کوشش شد تا شبکه تلفن همراه گسترش پیدا کند دولت تصمیم گرفت شبکه تلفن کشور را تا ۱۵ سال آینده به فن آوری روز تبدیل کند. بنابراین نیاز به شرکت ایرانی و همکاری‌های خارجی احساس شد تا با تامین مالی، فنی و اقتصادی این پروژه راه‌اندازی شود. بر این اساس شرکت ترک سل به منظور پاسخ‌گویی به این مناقصه بزرگ که مبلغی حدود ۳ میلیارد یورو را شامل می‌شود، شرکت کرد.

این شرکت با شرکت‌های ایرانی فرمان ارتباط و شرکت صنایع وابسته به صا ایران برنده

می‌کند؟! دکتر بهروز اخلاقی که استاد دانشگاه حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران و مشاور حقوقی کنسرسیوم آسیای شرقی (ترک سل) است به پرسش‌های ما پاسخ می‌دهد.

وی ۳۰ سال سابقه وکالت دارد، پروژه‌های مختلفی در حقوق بین‌الملل و تجارت بین‌الملل را بر عهده گرفته است. آنچه در پی می‌آید

**ایران برای ۲۰ سال
آینده به ۲۰ میلیون خط
تلفن همراه نیاز دارد**

اشاره:

مجلس هفتم سرانجام پس از کش و قوس‌های فراوان ۲۷ بهمن ماه سال گذشته کلیات لایحه عقد قرارداد اپراتور دوم یا موافقت‌نامه پروانه شبکه و خدمات تلفن همراه را از تصویب نهایی گذراند. بر اساس مصوبه جدید مجلس، سهم شرکت ترک سل در قرارداد فوق به ۴۹ درصد کاهش پیدا کرد و این البته از آن جهت حایز اهمیت است که شرکت ترک سل در صورت تمایل به ادامه کار در ایران حق اعمال تصمیم‌گیری و مدیریت را از دست خواهد داد اما آیا این شرکت با شرایط جدید مجلسی‌ها حاضر به ادامه کار در ایران خواهد شد؟

بند ششم ماده واحده این لایحه ۱۱ بندی تاکید دارد تجهیزات اصلی شبکه در طول اجرای قرارداد از داخل کشور فراهم شود پرسش دیگر این است که آیا ایران توان ارایه فن آوری روز را دارد؟

وزیر ارتباطات و فن آوری می‌گوید اگر ترک سل قرارداد همکاری با ایران را لغو کند دولت با ۳۱۴ میلیارد تومان کسری بودجه روبه‌رو می‌شود اما آیا شرکت ترک سل می‌تواند ادعای خسارت کند؟

اگر شرکت ترک سل پس از کاهش سهام از ۷۰ درصد به ۴۹ درصد باز هم بخواهد به کار در ایران ادامه دهد انگیزه ادامه فعالیت با شرایط جدید چه خواهد بود؟ عمدتاً ترک سل در ایران دنبال منافع اقتصادی است یا مقاصد دیگری را دنبال

شرکت اریکسون و سونرای فنلاندی و یک شرکت ترکیه‌ای با هم کنسرسیوم آسیایی شرقی یا ترک سل را تشکیل داده‌اند این شرکت در کشور هلند به ثبت رسیده است

مناقشه شبکه تلفن همراه یا اپراتور دوم شد.

● باید پذیرفت که تولیدات کشور ترکیه در

حد فن آوری روز نیست. آیا بهتر نبود وزارت ارتباطات و فن آوری اطلاعات با یک شرکت معتبر خارجی که محصولات روز را عرضه می کند وارد مناقشه می شد؟

این پرسش جالبی است و این سوال را همگان مطرح می کنند. اکنون این توهم وجود دارد که ترک سل خودش تهیه کننده فن آوری شبکه تلفن همراه است. باید همین جا اعلام کنم که این اشتباه است در دنیا تنها چند شرکت و چند کشور هستند که انحصار فن آوری شبکه تلفن های همراه را در اختیار دارند قدیمی ترین این شرکت ها اریکسون و جدیدترین آن سامسونگ است. موتورولا در آمریکا نوکیا در نروژ، زیمنس در آلمان و سونی در ژاپن شرکت های مهم و معتبر فن آوری پیشرفته شبکه تلفن همراه هستند. شرکت اریکسون و سونرای فنلاندی و یک شرکت ترکیه ای با هم کنسرسیوم آسیایی شرقی یا ترک سل را تشکیل داده اند این شرکت در کشور هلند به ثبت رسیده است.

بنابر این این ها قرار است تجهیزات پیشرفته و فن آوری به روز را وارد ایران کنند. کما این که خود ترکیه هم الان از تجهیزات اریکسون، نوکیا و غیره استفاده می کند، و این به این معنا نیست که تولید در ترکیه انجام شود و ما مصرف کننده باشیم تمام این تجهیزات منشاء خارجی خواهند داشت و شرکت مخابرات و وزارت ارتباطات و فن آوری اطلاعات به موجب اسناد مناقشه برای اطمینان از فن آوری روز در تمام مراحل نظارت دقیق به پروژه خواهد داشت.

● فن آوری در حال حاضر در ایران در چه حدی است؟

تلفن همراه در ایران عمر زیادی ندارد. نخستین شبکه تلفن همراه در ایران به وسیله شرکت نوکیا پیاده شد بعد در قشم اریکسون خدماتی را ارائه کرد. این فن آوری به تدریج از شهر تهران به سایر شهرهای کشور گسترش پیدا کرد. بنابراین بیشتر تجهیزات شرکت مخابرات مربوط به شرکت های اریکسون، نوکیا و زیمنس

هستند.

● اگر شرکت ترک سل تحت هر شرایطی نتوانست یا نخواهد که به کار در ایران ادامه دهد به نظر شما خود ایرانیان چه اندازه می توانند در ارائه فن آوری نو و به روز موفق عمل کنند؟

مجلسی ها اعتقاد داشتند که در قرارداد فوق از توان داخلی استفاده نشده است. در حالی که این اشتباه است. قانون حداکثر استفاده از توان داخلی جزو قوانین این کشور است و هر شرکت خارجی که در ایران عهده دار، پروژه ای می شود به موجب قانون مکلف است تا از حداکثر توان داخلی استفاده کند.

در مورد این پروژه هم همین قانون حاکم است منتها این امر باید از مساله ساخت قطعات و تجهیزات شبکه تلفن همراه جدا شود. ایران در وضعیت فعلی توانایی تولید این نوع تجهیزات حداقل در کوتاه مدت را ندارد و تمام این تجهیزات و تولیدات در انحصار چند شرکتی است که بدان

سهام مشارکت خارجی در قرارداد ترک سل به ۴۹ درصد کاهش یافت

اشاره کردم. آنها فن آوری بسیار پیشرفته ای دارند و همان طور که خود وزیر ارتباطات و فن آوری اطلاعات هم گفت، اکثر شرکت هایی که داوطلب انجام این پروژه شده اند عمر چندانی نداشته و سابقه تولید هم ندارند.

بنابر این اندکی باید به مسایل واقع بینانه نگاه کرد ما نباید بلند پروازی کنیم. ایران برای این که در این رشته تجهیزات خود را به روز کند، نیازمند به واردات خارجی و فن آوری کشورهای بزرگ است و اگر قرار باشد این فن آوری به دست خود ما صورت گیرد باید سال ها صبر کرد.

● صرف نظر از این که می گویند این شرکت وابسته به صهیونیسم است و غیره، دلایل عمده مخالفت مجلس با این پروژه چه بود؟

من از پشت صحنه ماجراها اطلاعی ندارم ولی صورت ظاهر قضایا نشان می دهد که مجلس هفتم مجلسی است که خطومشی اقتصادی و سیاسی خاص خود را دارد و با مجلس ششم که مجلس اصلاحات، خصوصی سازی، بازار اقتصاد رقابتی و بازار آزاد و جذب سرمایه های خارجی بود، فرق دارد. برداشت من این است که مجلس هفتم درست مقابل مجلس ششم صف آرای کرده است. و بیشتر به سمت دولتی کردن اقتصاد حرکت می کند وقتی شما برای پیاده کردن اقتصاد دولتی یا سوسیالیستی تلاش کنید با بخش خصوصی و جذب سرمایه های خارجی میانه خوبی نخواهید داشت دوباره بر می گردیم به همان سیاست های پیشین که کشور بر اساس اصل ۴۴ اداره می شد. یعنی همه قسمت های مهم اقتصادی کشور دولتی بود به نظر می رسد این وضعیت در حال شکل گیری است، در شرایطی که بعد از برنامه دوم تا برنامه سوم خط و مشی دولت به طور کامل مشخص شد. دولت با برنامه سوم خطوطی مشخصی را ترسیم کرد. اگر بخواهیم از زاویه دیگری به این موضوع نگاه کنیم خصوصی سازی و امکان مشارکت سرمایه گذاران خارجی و داخلی در بخش هایی از اقتصاد کشور که تا پیش از آن در انحصار دولت

بوده بر اساس اصل ۲۲) از حیطة انحصار دولت خارج شد و به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید در واقع اقتصاد به نوعی به روند آزادی و رقابت اقتصادی رو آورد و این یکی از بزرگترین روزنه‌های امیدي بود که موجب جذب سرمایه‌های خارجی شد. چون توان بخش خصوصی بالا رفت.

اما موضع مجلس با مصوباتی که از تاریخ شروع به کارش از تصویب نمایندگان گذرانده حکایت از این دارد که با سرمایه‌گذاری خارجی و توسعه بخش خصوصی زیاد موافق نیست. البته رییس مجلس به صورت علنی اعلام کرده که مجلس با سرمایه‌گذاری خارجی مخالف نیست این بیان مخالف قوانینی است که چندی پیش در مجلس به تصویب رسید. این قانون سهم مشارکت خارجی که بیش از این ۷۰ درصد بود به ۴۹ درصد رسانده است. بنابراین در یک شرکت مشترک که قرار است پروژه ۱۵ ساله‌ای را با تأمین مالی حدود ۳ میلیارد یورپی انجام دهد. بر اساس مصوبه اخیر مجلس شرکت هرگز نمی‌تواند مدیریت را در دست بگیرد و اعمال نظر کند.

از طرف دیگر مجلس با دولت و سیاست‌های دولت مخالف است یا حداقل موافق نیست. برای این که در طول دو دوره ریاست خامنه‌ای، دولت با شرکت‌های مختلفی قرارداد بست و برخی از این پروژه‌ها در حال بهره‌برداری است. بنابراین دخالت مجلس در این شرایط در واقع دخالت قوه مقننه در قوه مجریه است و این موجب تداخل قوا شده و دولت را فلج می‌کند.

به نظر من این روند قانون‌گذاری با استقلال قوا مغایرت دارد و با این شرایط دولت زیر سوال می‌رود. نمایندگان محافظه‌کار هستند و اصلاح طلب‌ها در این مجلس در اقلیت قرار دارند لذا باید نتیجه گرفت که سیاست‌های محافظه‌کارانه این افراد باید پیاده شود. به علاوه ممکن است یک سری تصفیه حساب‌های داخلی میان جناح‌ها وجود داشته باشد. طبیعی است که محافظه‌کارها و اصلاح‌خواه‌ها با هم هماهنگ نیستند. به ویژه بر خلاف تمام کشورهای آن‌جا که مصالح ملی پیش می‌آید احزاب و گروه‌ها اختلاف‌ها را کنار می‌گذارند و روی مصالح ملی تصمیم مشترک می‌گیرند متأسفانه ما شاهد چنین وضعیتی نیستیم.

به نظر می‌رسد که شرکت ترک سل حتی با شرایط جدید مجلس قصد ترک ایران را ندارد و این اندکی بر

پیچیده‌گی‌های موضع اضافه می‌کند؟
همان زمان که کمیسیون مشترک شرط‌های هفت و هشت گانه‌ای را برای پروژه اپراتور دوم مطرح کرد ترک سل به سرعت اعلام کرد که از این پروژه کنار خواهد کشید ولی این موضوع که ترک سل با قانون جدید خودش را تطبیق بدهد و با نظرات مجلس کنار بیاید شایعه است و من به عنوان مشاور حقوقی ترک سل به این شرکت توسعه نمی‌کنم که در چنین شرایطی وارد این پروژه شود.

البته شکی نیست که شبکه تلفن همراه در ایران بازار بزرگی است ایران نزدیک به ۷۰ میلیون نفر جمعیت دارد. موبایل و تلفن همراه هنوز در مراحل نخستین است ما برای ۲۰ سال آینده به ۲۰ میلیون خط تلفن همراه نیاز داریم و این جز با مشارکت خارجی انجام نخواهد شد. اما این که ترک سل تصمیم بگیرد علی‌رغم وضع موجود وارد این بازار شود، تصمیمی است که مدیریت کنسرسیوم آسیای شرقی (ترک سل) خواهد گرفت بر فرض اگر شرکت ترک سل قرار باشد وارد این پروژه شود من به مدیریت این شرکت پیشنهاد می‌کنم که در برابر امتیازاتی که گرفته شده است امتیازات دیگری را بگیرد.

وزیر ارتباطات و فن آوری اطلاعات سخن از خسارت به میان آوردند و گفتند در صورت خارج شدن ترک سل دولت باید خسارت به این شرکت پرداخت کند. در آن صورت دولت با ۳۱۴ میلیارد تومان کسری بودجه رویه‌رو می‌شود؟

هم وزیر و هم سخنگوی دولت اعلام کردند که با عقیم شدن پروژه مبلغ ۴۰۰ میلیون یورو به بودجه کشور صدمه وارد خواهد شد. ولی آقای وزیر گفته بود اگر موازنه و تعادل قرارداد با مصوبه مجلس به هم بخورد و این پروژه عقیم بماند ترک سل حق دارد ادعای خسارت کند. شرکت ترک سل ۳ تا ۴

سال است که روی این پروژه کار می‌کند. گفته می‌شود در صورت بروز اختلاف میان طرف ایرانی و شرکت ترک سل محاکم کشور ایران صلاحیت رسیدگی به پرونده را خواهند داشت؟

در قرارداد (جی-اس-ام) موافقت‌نامه پروانه شبکه تلفن همراه مراجع حل و فصل اختلاف‌ها اتاق بازرگانی درج شده است در آن جا یک شرط گذاشته شده که این شرط اندکی کار ترک سل و کنسرسیوم را مشکل می‌کند و آن این است که مراجعه به دیوان داور بازرگانی بین‌المللی منوط به اخذ مجوز مجلس بر اساس اصل ۱۳۹ است. بر اساس این اصل اگر اختلافی میان طرف ایرانی و خارجی باشد نیاز به مصوبه مجلس است.

بنابراین ترک سل زمانی می‌تواند به دیوان داور بازرگانی مراجعه کند که طرف ایرانی که وزارتخانه باشد از مجلس مجوز مراجعه به داور را داشته باشد که این کار را پیچیده کرده است و این موجب می‌شود به داور دادگاه‌های ایرانی برگردیم. اما عقل سلیم حکم می‌کند که هزینه‌های ترک سل پرداخت شود و ما امیدواریم که کار به جاهای باریک نکشد.

شرکت خدمات مسافرتی

اطلس (عقد با)

شماره ثبت: ۷۵۴۰ تاریخ تاسیس: ۱۳۳۹/۷/۲۶

بیش از چهارده ساله سابقه خدمت

تهران، میدان امام (کوشک)، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۱، صندوق پستی: ۱۳۱۵۵
تلفن: ۲۲۱۱۰۲۴ - ۲۲۱۱۰۲۵ - ۲۲۱۱۰۲۶
فکس: ۲۲۷۰۰۵۳

شماره ۱۷۲ - هفته‌نامه ۱۳۸۴